

ԹՈՒՐԳԻԱՆ ՄԵՌՅՆՈՂՆԵՐԸ

«Սէյպէսթ» ի իմրագրին պէս ա. զատամիտ գաղափարներն տարածող թերթերը մեղցնող ձեռքերը բռն իսկ թիւրքիւն է որ պիտի մեղցնեն. նստիկա դիտնալու համար պէտք չի կայ քաղաքագէտ մը ըլլալու: Կը բա. լէ պարզ մարդ մը ըլլալը. քայքայ չի գիտնալու համար անպրօնական պէտք կայ կենդանի մը (հայրիւն) ըլլալու. ու ցաւալի է որ թիւրքիւնն զիս այդպիսի կենդանիներով է որ կը կառավարուի:

Ժամանակ յը ելազքն էր որ կը փո-
 փոխուի ըրեոյ Գերեզմանը խոշոր
 անոց հին բրինձով յը Իսկ հիմակ կեղ-
 ծօրէն ազատու թիւն, չաւասաբու թիւն
 քարոզող զինակաւորներ են որ ըս-
 կըսած են այդ գերեզմանը փորել
 եւ լայն ցնեխու լաւիք սուր գործինե-
 րով, որով ելաբզին 30 տարւան չիկ-
 ցած մարդէացոյցածը թիրեւս առնու-
 ցրկու տարիէն ընեն:

Սահմանադրութեան ներկայ կտա-
կերգութեանը պէտք է գիտնան սա-
կան յօդը «Հայերը պիտի չլքարդ ին-
քապէս» իրաւունք եւ հաւասարու-
թիւն պահանջած լլալնուն հոմա-
բայց լսահմանադրական կտակերգու-
թիւնն ալ երբորդ անգամ մը չի պիտ-
կրնայ ներկայացուիլ Թիւրքիոյ բնմի-
վորս. վասն զի ֆաեիկ լուրջ խաղ-
անոր պաշտպանու համար կարգի կը
պահանջ 0

ՈՍՄ ԳՕՄԻԹԷԻՆ
ԱՆԿՈՒՄԸ

Ի՞նչ երկէ հրատարակած յաւելաւ-
ծէս յետոյ Կ. Պ. Լսէն առաջուած թեր-
թեւը տարբեր հորոթիւն ո՛ր չի բղ-
րին սեզ. մեր տուած ականատէի-
ն հնոագրական լուրէի՞լ աննշան
տարբերութեամբ եւ մի քիչ մանրա-
մասնութեամբ երկուցան Պոլսոյ թեր-
թեւուն սէջ ալ:

Հայ թերթերը շատագույժ կը կոնդ
նին իրենց ապաներուն շէջէ՛մ բոլորս ա-
սող եւ վերջին չարժուի՛ր առաջ դե-
րող թաւք գինու որներու յոյց տուած
կարգապահութեան:

Կարգապահությունը և առաջին զրոյակա-
կրկները եղած են այն¹⁾ որոնորդ զին-
ուորները, որոնք Անանիկէն բերուած
էին Օսմ. Գոմիթէին²⁾ կողմէ զինք եւ
Սահմանադրութիւնը պաշտպանե-
հատար, Այդ զինուորները զոյց տւին
այս անգամ թէ որ աւտիճան հաւա-
տարին (.) են այդ ետասէր Գոմիթէին
Այժմ կը մնայ հասկնալ թէ ի հարկին
որչափ պիտի պաշտպանեն Սահմա-
նադրութիւնն ալ:

Ինչպես պատահեցր կալանաւ.

րելէ եւ զօրանողին մէջ բանտարկեկէ
 վերջ, երբ Շէրբաթի զրօշը ի ձիօին
 բռնող փաթթոցաւորի մը առաջնորդ-
 զուցեամբ գացին հասարակացան Այա-
 Սօֆիայի հրապարակը, պահ մը կար-
 ծել տուին զոլոր աշխարհի թէ Օսմ.
 Սահմանադրութիւնը ցնջելու համար
 միայն յետադիմականներու գործիքը
 եղած են. բայց բարեբաղդաբար շու-
 տով հաստատուեցաւ թէ, զէթ ա-
 այժմ անոնք Շէրբաթին հետ Սահ-
 մանադրութիւնն ալ պաշտպանել կ-
 ձգուին, պայմանաւ որ կառավարու-
 թիւնը ազատորէ ձեռք ինկաւ զէթ
 բազմը» անուանեալ Օսմ. Գործիք
 ազդեցութիւնն ու մասնակցութե-
 Այս պայմանը ինչպէս Մանսետակ-
 Միւսթան Նոյնպէս եւ Ազատակ-
 ներու (Անրար) բաղձանքն էր. ուս-
 եւ ապացուցուած եղաւ թէ այս եր-
 կազմակերպութիւնները կարճ ժա-
 նակի մէջ կարող եղած էին իր-
 կողմը գրաւել Օսմ. Գործիքին
 եւ նեցուկը եղող զինուորները.
 անոնք այս յաջողութիւնը ունեց-
 համար «Շէրբաթ կուզենք» ի
 զինք մը գործածած էին իրենց
 կառակորդներն. ոչմա ինչ
 դիւրին քան տղւոց զինւորին եւ
 բախշին մօրեռանդութիւնը զ-
 անկէ օգտուելու համար թէեւ Ս-
 իրազան կուտակցութիւնն ալ
 այդ օրինակ տգեղ եւ անազնի-
 ճերով կուռեցաւ բաւձը եւ
 յօրամատ գաղափարականներով
 հնչեցէտ իրան Սապահէտտին
 անգղիական տր արգիւտ

Վերադարձնելու համար չը վարանեցին
պետ թուրք ժողովո ղրին միտք
պղտորելու թէ «ապակերտնացումը
թիւրքոյ մասերը անվտանգութե
ննելու կառաջնորդէ»։ Բայց այս մի-
ջոցս զինուորները գրաւելու համար
գործածուած «Շէրիաթ կոլզեք»ի
միջոցը վտանգաւոր վախճաններու
տանհետ ահր կր ներշնչէ մեզ։

Յարգ Եւրիաթի հակասակող ի՞նչ
բան կար որ այդ պահանջը մէկ տեղ
կը նետուի մի ինչ ուր «Մահմետական»

նազ Միտի թիւն» անուն նոր կազմակերպութեան կողմէ, որ, ինչպէս կը հաւատարմութի, գլխաւորապէս յետադիմական տարրերէ կազմուած է: «Շէր թիւն կաւ ղինը» ըսողները ներքին-

պէս Աստանադրութիւն չենք ուզեր
ըսողներն, հաւասարութեան եւ հե-
տեւագէտ Սահմանադրութեան սկզբ-
ընդունելուն թշնամիներն են:

Իսկ Ահարանբը, եթե անկեղծ ա
զատակ աններ են, ի՞նչպես պետի կըր
նան գործակցիլ ատոնց. սոցետ ո
մոլեռանդ ամբոխը այս աստիճան երե
հանելէ յետոյ, մօղ գոռար կը թու
զայն զօպիլ ու չափաւորել: Օսմ
Գոմիթէն այդ թուրք ամբոխի սոցի

առաջինն օգտուելով իր յաղթանակը
աարաւ, բայց ահա քիչ ատենէ ինչպե
նչոյ ազէտ ամբոխին ձեռքովը: Այսօր
ալ Ահարաւեբը նոյն ձեռով Օսմ. Գու
միթէն տապալեցին եւ զը էարծնը
թէ հեռու չէ իրենց ալ անչլուծը այդ
Շէրթաթ ուզող ամբոխին ձեռքով որ
այս՝ առթիւ աւելի երես ելաւ: Այսօր
զը տիբէ Մահմետականաց Միւթ թիւնը
որ, ինչպէս ըսինք, զիստ արապէ
յիտաղիմական տարրերէ բաղկացած է
իսկ ապագան մութ է, եւ շատ մութ

ԹԻԻՐՔԻԱՆ
ԱՆԻՇԻԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Պօլսոյ մէջ անիշխանութիւն կը
աճի: Այս առաւօտ հաս համեզդ Սաս-
տրիական շտգեանաւէն ելան (6-7 փս-
խըստական սպաներ եւ քանի մը հա-
յեր, Սաս.ք ինչպէս կը պատմեն, Պո-
լիսը անիշխանութեան մատուած է.
սաճաբաճկ զինուորները կընեն այն-
ինչ որ կընէին բանակաւորութեան ա-
տեն. առանց վճարելու ապրանք վի-
ցընել խանութներէն, բռնի դրամ պա-
հանջել խանութպաններէն, ծծծել եւ
ի հարկին սպանել, անցորդները խա-
ղարկել զէնք փնտռելու պատրուակի
տակ եւ քրահները առնել:

Տ. Յ. Ճանկիրեան որջայս առա-
ւօտ հաւաւ, կըլէ թէ Պոլսոյ հայ թեր-
թերը բռնակալական ուժերին վերա-
դարձէն ահաբեկած, փոխեցին իրեն-
բերանը. գործուիլ սկսած բռնութիւն
ներուն առջեւ լուռ կը մնան եւ զին-
ուորներուն շարաքօնութիւնները չ
յրշուէն. անոնք Եւրոպայահօտ վեա-
րաբարքներ կը հրահեն: Սարաւ
տիրապետած է ամէն կողմ:

—Արդէն դժբաղտ գաւառացիները այս սիջոցիս ալ նուազ դժբաղտ չլին։ Ատանայի մէջ անցեալ օր հայ տղայ մը իր վրայ յարձակող երկու թուրքեր կը սպաննէ. ատոր վրէժը լուծելու համար թուրք խուժանը կը յարձակի հայերու վրայ եւ կը սպաննէ մէկ ու կը վերաորէ երկու հայի։ Հետեւեալ առաւօտ կրկին թուրք խուժանը բիրերով կը պալարի փողոցները, ժանը բիրերով կը պալարի փողոցները, ներքին դորձոց նախարար կը հետանքէն որ պանդաններու եւ օտարահայ պաններու չի դպչին։

Ինչ ասելետաման հրաման...
- Օսմ. Երեսփոխ. Ժող.-վճռումար-
ուեցաւ հինգշաբթի Ծրոյ Ահմէտ Բզաւի
հրաժարականը ընդունեց եւ նոր նա-
խագիծի ընտրութիւնը համեմատակա-
նի ֆինացի ներկայ Երեսփոխաններու
թիւր 188թ հասած էր:

Երևանի հեռուստատեսության հեռուստացույցի ժամանակ հայտնի դարձավ, որ Սահակյանը իր օրերի ընթացքում հաճախում էր Մարտիրոսի տունը, որտեղ նա հանդիպում էր իր ընտանիքի անդամներին՝ իր քրոջ Եղիշի, իր քրոջ Երվանդի և իր քրոջ Երվանդի հետ։

տրուած Ծննդաւանելով, Կը պահանջեն որ
անմիջապէս Թէվֆիք փաշայի դահլիճը
իշխայ, Օսմ. Գոսթիթլին հաւանած Դահ-
լիճը զայն ապա Թէ ոչ Պոսոյ վրայ
պիտի քաշեն:

Այս հեռագրին Նրեսիփ. Ժողովը ու
պատասխանը տուաւ:

«Ձեռքի սխալ հասկցող ցեր են եղածը, նոր լուսնի ճճը՝ կազմուած է սահմանադրութիւն համաձայն.՝ հետեւապէս, շնորհակալ ըլլալով դէպի Պահմանադրութեան ձեր պաշտպանութեան հաւար, կը խնդրենք որ տեղերնէդ յիշարժիք քանի որ ատրկայ կը պահանջէ հայրենիքի շահն ու փրկութիւնը»:

— Սնանքիկէն տուած հեռագրինն
բռն ւարտելու թիւնն ալ չփոթ է
կը թառի թէ հոն ալ զօրքը երկու մա-
ռի բաժնուած է։ Հետեւաբար տարա-
կուսելի է որ բանակը Պոլսոյ վլայ
քայէ։

— Զմիւռնեայի մէջ զԿլա տեղի ունեցած բլլալ կը թոփու Ղեկավար տա-րածայնութիւն կայ Պաշտոյ մէջ տարուած հեռագրութեանը անպատասխան կը մնան:

— Տիրահռչակ Մուրադ պէյ Օսմ.
Երեւոյ. Ժողովի նորահրքեւրուն մէջ
յաղթական կեցած, օտար թերթերու
թղթակիցներուն հաւաստած է թէ բա-
ցարձակապէս վտանգ չկայ, եղածը
ժամանակէ մը ի վեր լարուած ճրգ-
տով մնորու մէջ պողովուրդին էր ժխտյալ,
զինուորորդի կրօնական զգացումներն
սպաններուն անուարարութենէն վե-
րաւորուած էր ժամանակէ մը ի վեր,
եւ ալ չէր պայծեցաւ Սահմանադրու-
թեան համար վտան չկայ. Զինուոր-
ները ինքնաբերաբար չ'ընչ ժամ են:

—Սուրբանը Բուսէլիի զ րաբանակ-
նելուն հետագրաւ հաւատարմ է թէ
Սահմանադրութիւնը երբեք վտանդի
մէջ չէ, ինք բնաւ չպիտի քննէ զայն:

—Ախր ուրեքը հարիւր հոգի թանկ
մը պատուասեցով, անոնց հրացանի
բռնուելը կը պահանջեն. այդ ցանկին
մէջն է Հրամի փաշայի անուանն ալ:

—Պոլսայ մէջ տերող կարծիքը այն է թէ զինուորներնու այս հարմաման մէջ Սուլթանը մատուցեցած է, եւ Շատ զրամ տրամադրած, Զինուորներուն քով առատ զրամ կը տանուի:

Եւրտըզի շուրջը գտնուող զօրանոց-
ներէն հանուած զինուորները, այս
նոր շարժման վրայ, չկրկին իրենց առ-
ջի տեղը բերուած են: Սուլթանը
այժմ ամենակարգ վիճակի մէջ է,
Օսմ. Գոսթիթէն հիւսկ կը զգլայ իր
սխալին վրայ, թէ խաբուած է Սուլ-
թանէն:

rev. Père G. Kalemkérian Michitaris
tengasce № 4
Vienne

